P. S. SCIENCE & H. D. PATEL ARTS COLLEGE, KADI

Internal Examination

M. A. Semester - I [Mark : 40

8-10-2015] **Sanskrit - 104** [8-30 to 10-00

---

(1) अलंकारशास्त्र - दशरुपकम् - 1, 3

1. નીચેની કારિકાઓ અનુવાદ સહિત સમજાવો. (ગમે તે ત્રણ) **14**

(1) अवस्थानुकृतिर्नाट्यं रुपं दृश्यत योच्यते ।
रुपकं तत्समारोपात् दशधैव रसाश्रयत् ॥

(2) मुखप्रतिमुखे गर्भः सावमर्शोपसंहृतिः ।
मुखं बीजसमुत्पत्तिर्नानार्थरससम्भवा ॥

(3) प्रस्तुतागन्तुभावस्य वस्तुनोऽन्योक्तिसूचकम् ।
पताकास्थानकं तुल्यसंविधान विशेषणम् ॥

(4) रंग ध्रसाद्य मधुरैः श्लोकैः काव्यार्थसूचकैः
ऋतु कंचिदुपादाय भारतीवृत्तिमाश्रयेत् ॥

(5) प्रख्यातो धीरललिता श्रुङ्गारोडङ्गी सलक्षणः ।
स्त्रीप्रायचतुरङ्कादिभेदकं यदि चेष्यते ॥

2. પંચસંધિ વિચાર દશરૂપકને આધારે સમજાવો.

અથવા **14**

ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(1) આચાર્ય ધનંભ્યન જીવન
(2) કથાવસ્તુના પ્રકાર
(3) દશરૂપકનો મંગલશ્લોક
(4) પાંચ અર્થોપક્ષેપકો

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ છ પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો. **12**

(1) રૂપકના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?
(2) દશરૂપકના પ્રથમ અને ત્રીજા પ્રકાશમાં મુખ્ય કઈ બાબતોની ચર્ચા છે ?
(3) નૃત્ય અને નૃત્ત વચ્ચેનો ભેદ જણાવો.
(4) અર્થપ્રકૃતિઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?
(5) કાર્યની અવરસ્થાઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?
(6) સંધિના કુલ કેટલા અંગો છે. કયા કયા ?
(7) ભારતી વૃત્તિકોને કહેવામાં આવે છે ?
(8) દશરૂપકના ટીકાકાર અને તેમની ટીકાનું નામ જણાવો.